

Forum for natur og friluftsliv Buskerud

Et samarbeidsforum mellom 11 natur- og friluftslivsorganisasjoner i Buskerud. Formålet er å styrke organisasjonenes arbeid med å ivareta natur- og friluftslivsinteressene i aktuelle saker.

Til:

Olje- og energidepartementet
postmottak@oed.dep.no

23.05.2017

Stilet:

NVE

nve@nve.no

Klage på vedtak Kjørstadelva Kraftverk i Kongsberg kommune

Forum for natur og friluftsliv i Buskerud har gjort seg kjent med at NVE har gitt løyve til å bygge Kjørstadelva kraftverk i Kongsberg kommune. Vi ønsker med dette å påklage vedtaket om tillatelse til bygging av kraftverkene på bakgrunn av momentene videre i brevet.

Nok en gang neglisjerer NVE fylkesmannens uttalelse:

«Fylkesmannen begrunner dette med hensynet til naturmangfold og landskap. Fylkesmannen understreker at det er kartlagt en viktig og en lokalt viktig bekkeløft samt naturtypene kalkfuruskog og or-askeskog i influensområdet. Fylkesmannen skriver videre at det er funnet tre rødlistede arter i influensområdet (solblom (VU), ask (VU) og ål (VU)), og poengterer at området har et potensiale for sjeldne og krevende arter, og da særlig innenfor bekkeløfta «nedre Kjørstadelva». Når det gjelder forholdet til landskap mener Fylkesmannen at en utbygging vil virke negativt på Kvennhusfossen ved fraføring av vann. Kvennhusfossen har lokal landskapsmessig verdi, og er brukt av allmenne natur- og friluftslivsinteresser.»

Vi vil påpek at vi støtter Fylkesmannen i Buskerud sin uttalelse og ber på grunnlag av dette, og øvrig informasjon i saken, at vedtaket omgjøres.

Naturmangfold

Kjørstadelva renner gjennom helt spesielle geologiske kalkformasjoner som det både i Kongsberg og på landsbasis er svært lite av. Kjørstadelva er den eneste elva i Kongsberg kommune som renner gjennom denne typen kalkformasjoner. Elva og dens omgivelser har derfor stort biologisk mangfold, noe som er dokumentert i flere uttalelser. Vi kan ikke se at NVE har tatt tilstrekkelig hensyn til dette i sin avgjørelse.

Disse kalkelvene er av en naturtype med stort potensiale for funn av truede arter. Det er funnet et stort antall fuktkrevende karplanter (Klepsland, 2009), og mange av disse har strenge krav til sitt livsmiljø. Blant annet trenger de kalkrik grunn og et fuktig klima gjennom hele året. En reduksjon i vannføring vil redusere mengden fossesprøyt og avdampning fra vassdraget som disse plantene er avhengige av, og en eventuell utbygging med fraføring av vann vil medføre at disse plantesamfunnene forsvinner.

Det er påvist ål i Kjørstadelva (Artsdatabanken 2015), og ålen står som sårbar (VU) i Rødlista. Vi skriver i vår uttalelse at søkerne må legge fram dokumentasjon for trygg opp- og nedvandring av ål i vassdraget. Flere av de andre høringspartene har også understreket at det er verdier knyttet til ål i vassdraget. Vi mener det er sterkt kritikkverdig at det ikke settes krav i konsesjonen til trygg vandring for en sårbar art i Rødlista, og at det ikke settes karv om artstilpassede fisketrapper som sikrer suksessfull opp- og nedvandring.

FNF Buskerud er av den oppfatning at konsesjonæren ikke kan overholde de naturforvaltningsmessige plikter etter nærmere bestemmelse av Miljødirektoratet (NVE, 2017) satt i sakens konsesjonsvilkår (punkt 5, naturforvaltning) slik vannkraftutbyggingen er planlagt gjennomført, og krever at utbyggingsplanene skrinlegges.

Foto: Hans Støvern

Statlige retningslinjer

Olje og energidepartementet har utgitt «Retningslinjer for små vannkraftverk - til bruk for utarbeidelse av regionale planer og i NVEs konsesjonsbehandling».

Retningslinjene skal også brukes av Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) i konsesjonsbehandling uavhengig av om det foreligger regionale planer. I disse retningslinjene finner vi følgende vedr. Norges internasjonale forpliktelser:

Norge har ratifisert den Europeiske Landskapskonvensjonen (2004). Konvensjonen har som mål å ivareta kvalitetene i landskapet og styrke den lokale forvaltningen av landskapsverdiene. Konvensjonen legger særlig vekt på landskapet der folk bor og arbeider og der barn vokser opp. Gjennom konvensjonen er Norge forpliktet til å fastlegge og iverksette en landskapspolitikk som tar sikte på vern, forvaltning og planlegging av landskap, og å integrere landskap i distrikts- og byplanleggingspolitikken, samt innen de ulike sektorer.

Utbyggingsforslaget for Kjørstadelva omfatter nettopp et bygdeområde der folk bor og arbeider og der barn vokser opp. I tillegg brukes bygdevegen gjennom området mye av syklistene pga. store opplevelsesverdier, og fordi biltrafikken er mindre enn på øvrige veier i distriktet. Det er et viktig statlig mål å øke sykkeltrafikken. Spesielt naturskjønne områder langs rolige veier motiverer folk til økt sykkelbruk. Utbygging av viktige landskapselementer som en flott foss helt inntil veien bidrar til å redusere opplevelseskvalitetene og derved gjøre det mindre attraktivt å legge sykkelstier til slike områder.

Foto: Øyvind Stranna Larsen

Retningslinjene til OED fastslår følgende:

«Inngrep som medfører bortfall eller vesentlig reduksjon av verdifulle landskapselementer av nasjonal, regional eller lokal betydning bør unngås.»

Vi mener utbyggingsvedtaket til NVE er brudd på den Europeiske Lanskapskonvensjonen av 2004 som Norge har sluttet seg til.

Foto: Hans Støvern

Vanndirektivet

I sin behandling skal NVE også forholde seg til det europeiske vanndirektivet og den norske vannforskriften som krever en annen, oftest strengere, vurdering. Tiltaket må ses i lys av §12 i vannforskriften som skal vurderes når det skal fattes enkeltvedtak om ny aktivitet eller nye inngrep i en vannforekomst som kan medføre at miljømålene ikke nås eller at tilstanden forringes.

NVE skriver følgende:

«Påvirkningsgraden er satt til uvesentlig til liten grad. Det er ikke vurdert noen risiko for ikke å nå miljømålene innen 2021.»

Vi mener dette er en feil vurdering og at vannforekomsten kan få endret økologisk status, pga endringer i vannføring, hydrologi og biologisk mangfold. Kjørstadelva står nå oppført med god økologisk status (vann-nett, 2017), men er noe påvirket av avrenning fra skogbruk og fulldyrket mark. Den økologiske statusen vil degraderes om utbyggingen gjennomføres. Vi mener at det i en elv med så store naturverdier må det gjennomføres grundigere undersøkelser og en strengere vurdering av hva de økologiske påvirkningene av utbygging vil bli, og at vassdraget ikke kan tillates å få forringet kvalitet i henhold til vannforskriftens § 12.

NVE skriver videre:

«NVE har vurdert alle praktisk gjennomførbare tiltak som vil kunne redusere skadene og ulempene ved tiltaket. NVE har satt vilkår i konsesjonen som anses egnet for å avbøte en negativ utvikling i vannforekomsten, herunder krav om minstevannføring og standardvilkår som gir vassdragsmyndighetene, herunder Miljødirektoratet/Fylkesmannen etter vilkårenes post 5, anledning til å gi pålegg om tiltak som senere kan bedre forholdene i det berørte vassdraget. NVE har vurdert samfunnsnyttene av inngrepet til å være større enn skadene og ulempene ved tiltaket. Videre har NVE vurdert at hensikten med inngrepet i form av fornybar energiproduksjon ikke med rimelighet kan oppnås med andre midler som miljømessig er vesentlig bedre. Både teknisk gjennomførbarhet og kostnader er vurdert.»

Siden NVE vurderer dette bidraget av fornybar energi opp mot andre midler, så vil også vi tillate oss å påpeke at man med større krav til bedre isolering av hus, solceller og mer utbredt bruk av berg- og jordvarme samt andre energismarte varmesystemer vil kunne frigjøre store mengder energi.

Vi mener at denne utbyggingen heller ikke vil være samfunnsmessig nødvendig av hensyn til behovet for ny kraft (fornybardirektivet). Energisparing for frigjøring av energi, effektivisering av eksisterende kraftverk for økt energiproduksjon, samt private og offentlig satsing på solceller vil etter vårt syn i fremtiden være viktigere tiltak enn ny produksjon med negative konsekvenser for friluftsliv og natur.

Foto: Hans Støvern

Manglende i datainnhenting:

Vi mente allerede i vårt hørings svar at kalkelvene i Oslofeltet er svært artsrike og at en grundigere undersøkelse ville kunne avdekke flere rødlistearter. Rapporten fra Faun er etter vår mening ikke et godt nok grunnlagsmateriale for en kunnskapsbasert avgjørelse i saken. Vi krever derfor at OED pålegger NVE å gjøre en tilleggsutredning om biologisk mangfold, landskap og friluftsliv.

Konklusjon

Vi vil i tillegg påpeke at vi er sterkt uenig i NVE sin verdivurdering av det biologiske mangfold og landskapsverdiene i vassdraget sett opp mot samfunnets nytteverdi.

Vi ber derfor OED oppheve NVE sitt vedtak om å gi konsesjon til utbygging av Kjørstadelva.

Kilder

<http://vann-nett.no/portal/Water?WaterbodyID=015-1147-R>

<http://faktaark.naturbase.no/naturtype?id=BN00101862>

NVE sitt vedtak

Søknad og rapporter vedlagt denne

Kopi:

Fylkesmannen i Buskerud

Buskerud Fylkeskommune

Forum for Natur og Friluftsliv(FNF) Buskerud

Thomas André T. Sveri

Koordinator

Forum For Natur og Friluftsliv Buskerud

Nedre Storgate 10, 3015 Drammen

Post: c/o DNT Drammen og Omegn, Postboks 305, Bragernes 3001 Drammen

Telefon: 97722812 E-post: buskerud@fnf-nett.no

www.fnf-nett.no/buskerud

Følgende 11 organisasjoner er tilsatt FNF Buskerud:

DNT Drammen og Omegn, DNT Ringerike, Kongsberg og Omegns Turistforening, Naturvernforbundet i Buskerud, Norges Jeger- og Fiskerforbund Buskerud, Nedre Buskerud krets av Norges speiderforbund, Oslofjordens friluftsråd, Buskerud orienteringskrets, NOF avd. Buskerud, Buskerud Botanisk forening, Drammen klatreklubb.